

# Klog Energi

## Grøn omstilling på nordvestjysk

### LOKAL OPBAKNING ER VEJEN FREM MOD LOKAL OG NATIONAL CO2 NEUTRALITET

Borgere i kommuner, hvor den vedvarende energi produceres, skal mærke værdien af at lægge lokalområde til. Opbakningen til mere vedvarende energi vakler, og det kan løses med enkle midler. Lad lidt af værdien blive lokal til at skabe udvikling og livskvalitet lokalt. Grøn omstilling er af stor betydning for at beskytte klimaet lokalt og globalt. Grøn omstilling er et lokomotiv for dansk og europæisk konkurrenceevne indenfor teknologiudvikling, skalering af produktion af vedvarende energi og videreførelse af den grønne strøm. Den udvikling må ikke bremses af mangel på gevinstdeling. Gør som i Norge. Her får hjemsteder for grøn energi produktion kontante fordele til at levere velfærd til kommunens borgere.

Folketinget og regeringen mangler fortsat at skabe og vedtage en model, hvor der kommer mærkbare lokale gevinster gennem et udviklingsbidrag i forhold til produktion af grøn strøm og anlæg til forædling af grøn strøm. Parterne har forsømt at løse opgaven da man 12. december 2023 indgik "Klimaaf tale om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023". Aftalen giver mikroskopiske forbedringer. Dels lidt løbende nabokompensation og dels et let forhøjet engangsbeløb til lokalsamfundet gennem den såkaldte grøn pulje ordning. Men ethvert lokalsamfund gennemskuer hurtigt at et engangsbeløb ikke er reel gevinstdeling, når anlægget har levetider på 30 år eller mere. NEKST Den

nationale energikrisestab har så sent som i sin afrapportering 25. februar 2024 peget på: "at det skal være attraktivt for lokalbefolkningen, at der stilles vedvarende energi op i lokalområdet, som bidrager til vores alle sammens grønne omstilling"

Det er afgørende at regering og folketing i det kommende folketingsår vedtager en model, hvor der er en mærkbar lokal gevinst i form af et udviklingsbidrag som dels skal styrke kommunen og dels tilgodese naboer, borgere og det lokale foreningsliv. Hverken staten eller individuelle private aktører kan løse en kompleks lokalt funderet opgave, som at planlægge for VE, sikre lokal opbakning og udvide VE produktionen uden lokalt medspil. Kommunen, hvor kommunalbestyrelsen er lokalsamfundets folkevalgte ledelse, kan løse de komplekse lokale opgaver, der er afgørende for udrulning af VE og understøtte udbygningen af en virksomhedsklynge omkring adgangen til grøn energi. Hvis der er en klar kommunal gevinst ved at være drivkraft for VE etablering, så er der langt bedre muligheder for at nå målene for VE på land i 2030 og derved bidrage til det afgørende mål om CO2 neutralitet og styrket konkurrenceevne indenfor grønne teknologier.

De nuværende principper for gevinstdeling til naboer, borgere og lokale foreningsliv skal også videreudvikles. Lodsejere, der påvirkes af anlæg, skal eksempelvis have forbedret adgang til kompensation, idet deres boliger falder i værdi.

Der er et begrænset lokalt incitament til at bidrage til de nationale interesser om et grønne-



STRUER  
KOMMUNE



HOLSTEBRO  
KOMMUNE



Lemvig Kommune

re, mere bæredygtigt og mere sikkert samfund gennem dansk produktion af VE og udvikling af PtX. Samtidig repræsenterer elmarkedet enorme værdier, som ikke bidrager til udviklingen i de områder af landet, hvor den grønne strøm produceres.

## Enkel model for lokal gevinstdeling

En ny model for lokale gevinster skal skabe større kapacitet og nye incitamentter til at understøtte udrulningen af VE på land. Kommuner, som bidrager til samfundets grønne omstilling og indfrielse af de nationale klimamål, tilgodeses med et årligt udviklingsbidrag på basis af den lokale VE produktion, således at de:

- får ressourcer til sagsbehandling og partnerskabssamarbejde med virksomheder, udviklere og borgere der sætter tempo på den grønne omstilling (kapacitetsopbygning)
- får indtægter til investering i klimatilpasning, biodiversitet, udvidelse og beskyttelse af natur og vandmiljø samt infrastruktur, hvilket også er til gavn for livskvalitet og turisme
- får ressourcer til udvikling af erhvervsunderstøttelse, innovation, kompetenceudvikling og tiltrækning af arbejdskraft med afsæt i den grønne omstilling
- får ressourcer til, sammen med borgere og virksomheder, at skabe fremtidens grønne og bæredygtige lokalsamfund
- får indtægter øremærket til investering i udvikling af kommunen i form af udvikling af arealer til attraktive bolig og erhvervsgrunde.

Der er følgende to modeller for introduktion af et kommunalt udviklingsbidrag:

**MODEL 1**, hvor indbetaling af et udviklingsbidrag

til kommunen baseres på en ny model efter norsk forbillede med indførelse af et udviklingsbidrag på 4 øre pr kWh grøn strøm produceret lokalt, hvor der tages udgangspunkt i den samlede årlige produktion af VE i kommunen, så både eksisterende produktionskapacitet og ny produktionskapacitet udløser indbetaling til kommunen.

**MODEL 2**, hvor indbetaling af et udviklingsbidrag til kommunen bygger på den kendte model fra den gældende VE lovs §14, hvor indbetaling er koblet til ny produktionskapacitet. Kommunen modtager fremover enten en betaling på 1 mio kr. pr. MW eller 50.000 kr. pr. MW årligt i 20 år.

Med en ny model for lokal gevinstdeling sikres både hastighed af udbygningen af VE på land, og et Danmark i større balance ved at belønne befolkningen i de områder, der går forrest med udbygningen af VE.

En sådan belønning skaber forudsætningerne for en tillidsfuld acceleration af lokalsamfundets innovation og udbygning af VE.

Udviklingsbidraget kan også tilvejebringes gennem en kombination af de to modeller.

## Integreret værdiskabelse nationalt & lokalt

Indførelse af et udviklingsbidrag vil være et markant løft til arbejdet med at nå de nationale klimamål, udvikling af grønne vækstpotentialer og til erhvervsudvikling i kommuner med VE potentiale. Danske virksomheder og forskningsmiljøer har potentiale til at styrke konkurrenceevnen ved udvikle nye metoder og forretningsmodeller og blive markedsledende indenfor eksempelvis Power-to-X. Kommunerne kan være aktive medspillere i at understøtte denne værdiskabelse. Indsatsen vil skabe lokale



STRUER  
KOMMUNE



HOLSTEBRO  
KOMMUNE



Lemvig Kommune

arbejdspladser, basis for ny bosætning og lokal udvikling.

Danmark styrker forudsætningerne for at nå sine reduktionsmål for CO<sub>2</sub> i tide og kan samtidig investere i klimatilpasning og beskyttelse af biodiversitet gennem investering i natur- og vandområder.

Forslaget om et udviklingsbidrag vil medvirke til at vende udviklingen i VE-producerende områder fra fald i antallet af borgere arbejdspladser til at man kan tiltrække begge dele. Det er afgørende i forhold til at styrke decentraliseringen og fremme et Danmark i balance, hvilket er en vigtig målsætning for regeringen.

Kommunen bliver en meget stærkere aktør i udrulningen af VE. Regering, udviklere og ejere vil opleve kommunen med kapacitet til at være en stærk og udviklende medspiller. Der skabes langt bedre rammer for lokalt lederskab af den grønne udvikling, og bedre grundlag for at den

ynge befolkning vil vælge et meningsfuldt liv midt i hjemstederne for den grønne omstilling.

## KOMMUNALT UDVIKLINGSBIDRAG –BASERET PÅ DEN NORSKE MODEL

Udviklingsbidragene forslås at skulle finansieres med afsæt i den konkrete VE produktion i den enkelte kommunes område – både eksisterende produktionskapacitet og ny produktionskapacitet. Et løbende udviklingsbidrag vil sikre en belønning for at drive udviklingen af VE og samtidig give en tilbagebetaling fra tætbefolkede områder uden VE produktion til områder med høj VE produktion.

Elafgiften indbragte i 2020 statskassen 12,1 mia. kr. Penge, der er betalt for hver forbrugt kWh. Der er besluttet en reduktion af elafgiften, og dermed er der forudset et fald i de statslige ind-

Lemvig	MWh	Udviklingsbidrag pr. kWh	Årligt provenu, kr.
Vind 2022	458.761		
Sol 2022	62.820		
I alt 2022	521.580	4 øre pr. kWh	20.863.217
Holstebro	MWh	Udviklingsbidrag pr. kWh	Årligt provenu, kr.
Vind 2022	485.703		
Sol 2022	147.692		
I alt 2022	633.395	4 øre pr. kWh	25.335.802
Struer	MWh	Udviklingsbidrag pr. kWh	Årligt provenu, kr.
Vind 2022	150.037		
Sol 2022	4.313		
I alt 2022	154.349	4 øre pr. kWh	6.173.978

Tabel 1. VE i Lemvig Kommune, Holstebro Kommune & Struer Kommune aktuelt og beregning af provenu til de tre kommuner ved et udviklingsbidrag 4 øre pr. kWh af land VE.



**STRUER**  
KOMMUNE



**HOLSTEBRO**  
KOMMUNE



**Lemvig Kommune**

tægter. Formålet hermed er at fremme omstillingen til el og dermed den grønne omstilling.

Det løbende udviklingsbidrag foreslås finansieret via elafgiften, hvor et beløb svarende til 4 øre pr. produceret kWh reserveres til kommunerne. Der skal ske en årlig afregning mellem stat og kommunerne med afsæt i Energistyrelsens overblik over produceret (MWh) eller installeret (MW) VE i den enkelte kommune.

Nationalt vil det årlige provenu svare til 493 mio. kr. med afsæt i 2022 produktionstal for sol og vind på land for hele Danmark.

Det vurderes, at tilførsel af et udviklingsbidrag til kommunerne vil sætte skub i udbygningen af VE på land og dermed målrettet fremme den grønne omstilling på en anden måde end blot gennem et prissignal. Der vil således, uden nye statsfinansielle konsekvenser, kunne indføres et løbende udviklingsbidrag, som vil styrke udbuddet af grøn strøm.

Modellen for lokal gevinstdeling baseret på produktionskapacitet behandles ikke i nærværende notat.

## BAGGRUND

Det fremgår af regeringsgrundlaget fra december 2022, side 33 i kapitlet om udbygning af vedvarende energi: "vil regeringen se på om der kan etableres smidigere modeller for udbygning af havvind samtidig med, at samfundet sikres en rimelig del af indtægterne fra energiindvindingen på land og til vands – eventuelt i form af en opdateret koncessionsmodel". Det følger endvidere på side 42 at: Regeringen vil

undersøge hvordan naboer og kommuner får bedst del i økonomiske gevinster ved at lægge jord til vedvarende energi på land. Eksempelvis ved etablering af energifællesskaber eller ved at udvide den nuværende VE bonusordning.

Regeringen tilkendegiver på side 41, at "Regeringen vil modvirke centralisering og fastholde at det har en værdi i sig selv, at der i alle dele af landet er velfærdsinstitutioner, et levende erhvervsliv og arbejdspladser.



**STRUER**  
KOMMUNE



**HOLSTEBRO**  
KOMMUNE



**Lemvig Kommune**